

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»**

**Факультет педагогіки та фінансово-економічної діяльності
Кафедра теорії і методики фізичного виховання**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з навчальної роботи
Оксана КОГУТЮК
«30» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

**15 ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ВИДІВ СПОРТУ:
15.1 СПОРТИВНІ ІГРИ З МЕТОДИКОЮ ВИКЛАДАННЯ**

освітньо-професійної програми **Середня освіта (Фізична культура)**
підготовки **бакалавра**
за галуззю знань **01 Освіта / Педагогіка**
спеціальності **014 Середня освіта (за предметною спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура))**

Вінниця 2024

Робоча програма освітнього компонента (15 Теорія і методика викладання видів спорту: 15.1 Спортивні ігри з методикою викладання) з підготовки бакалаврів за галуззю знань 01 Освіта / Педагогіка , спеціальності 014 Середня освіта (за предметною спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура))

РОЗРОБНИК(И):

Євген МЕЛЬНИК, викладач

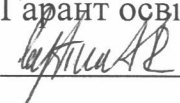
СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету (назва)

«29» серпня 2024, протокол № 1

Голова Вченої ради доктор педагогічних наук, професор
Наталія МИСЛИЦЬКА

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми Середня освіта (Фізична культура)
 канд. наук з фіз. виховання та спорту Юлія ПАЛАМАРЧУК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії і методики фізичного виховання

«28» серпня 2024, протокол № 1

Завідувач кафедри канд. наук з фіз. виховання та спорту
Юлія ПАЛАМАРЧУК

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4,0	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Статус освітнього компонента Обов’язковий	
Змістових модулів – 6	Спеціальність 014 Середня освіта (за предметною спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура))	Рік підготовки:1-й	
Загальна кількість годин – 120		Семестр: 1-й	Семестр: 2-й
		Лекції 6 годин	Лекції 6 годин
		Семінари 6 годин	Семінари 6 годин
		Практичних 18годин	Практичних 22 годин
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 сем.-2 год; 2 сем.-2 год. самостійної роботи здобувача освіти – 1 сем.-0,5 год. 2 сем.-0,8 год.	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота 32 години	
		Вид контролю:семестрова	

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика освітнього компонента
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4,0	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Статус освітнього компонента Обов’язковий
Змістових модулів – 2	Спеціальність 014 Середня освіта (за предметною спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура))	Рік підготовки: 2-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр: 3-й
		Лекції 4 годин
		Семінари 4 годин
		Практичних 8годин
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 сем.-2 год. самостійної роботи здобувача освіти – 3 сем.-0,5 год.	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота 8 годин
		Вид контролю:залік

2. Мета, завдання, програмні компетентності та результати навчання

2.1.Мета та завдання освітнього компоненту

Курс навчальної дисципліни «Спортивні ігри з методикою викладання» входить в систему профілюючих предметів у професійній підготовці фахівців напрямку «спорт» і розкриває теоретико-методичні закономірності рухової активності у футболі, волейболі, футзалі.

Метою курсу є формування у студентів знань і вмінь вивчення історії, теорії і методики викладання футболу, волейболу, футзалу, оволодіння технічними прийомами і тактичними діями гри в футбол, волейбол, футзал; оволодіння знаннями та навичками у підготовці, організації та проведенні спортивних ігор у різних організаційних формах; набуття необхідних знань, вмінь і навичок для самостійної педагогічної і організаційної роботи в різних ланках фізкультурно-спортивної діяльності.

Завдання освітнього компоненту:

- 1.Сформувати знання про історією розвитку гри в футбол, волейбол, футзал.
- 2.Сформувати необхідні знання та практичні вміння у виконанні технічних прийомів і тактичних дій у футболі, волейболі, футзалі.
- 3.Сформувати вміння методичнограмотно навчати технічним прийомам і тактичним діям у футболі, волейболі,футзалі. Сформувати уміння та навички в організації і проведенні змагань зі спортивних ігор.
- 4.Сформувати знання про правила гри в футболі, волейболі, футзалі, та вміння судити гру. Сформувати знання про методику суддівства змагань із спортивних ігор.
- 5.Сформувати необхідні знання та практичні вміння в організації та проведенні змагань зі спортивних ігор.

2.2 Програмні компетентності

2.2.1 Інтегральна компетентність

ІК- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.

2.2.2 Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.

ЗК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

ЗК9. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку.

2.2.3 Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ФК2. Здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.

ФК3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів.

ФК4. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.

ФК5. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання.

ФК7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу.

ФК9. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

2.2.4. Предметні компетентності:

ПК1. Здатність формувати в учнів предметні компетентності з фізичного виховання, медико-біологічних та психологічних основ і технологій розвитку рухових умінь і навичок та фізичних якостей, санітарно-гігієнічних основ діяльності у сфері фізичної культури.

ПК2. Здатність аналізувати особливості сприйняття та засвоєння учнями навчальної інформації з метою прогнозу ефективності та корекції навчально-виховного процесу з фізичного виховання.

ПК3. Здатність використовувати педагогічні, медико-біологічні, інформаційні технології для формування грамотності у фізичній культурі, здорового способу життя, розвитку рухових умінь і навичок, фізичних (рухових) якостей різних вікових груп і самостійно розробляти методики і технології для інтегрального гармонійного розвитку людини.

ПК5. Здатність вести документацію, що забезпечує процес навчання з фізичної культури в закладах середньої освіти.

ПК6. Здатність оволодівати базовими і новими видами фізкультурної діяльності, здійснювати пошук, аналіз і оцінку інформації, зокрема за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, необхідної для постановки і вирішення професійних завдань, професійного та особистісного розвитку.

ПК8. Здатність виховувати в учнів соціально-особистісні якості: цілеспрямованість, організованість, працьовитість, відповідальність, комунікативність.

2.3 Результати навчання

2.3.1 Програмні результати навчання за ОПП

РН1. *Відтворює* основні концепції та принципи педагогіки і психології; *враховує* в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

РН2. *Демонструє* вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.

РН5. *Вибирає* відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; *аналізує* динаміку особистісного розвитку учнів, *визначає* ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

РН6. *Називає і пояснює* принципи проектування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.

РН8. *Генерує* обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

РН9. *Застосовує* сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.

РН10. *Демонструє* володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.

2.3.2.Результати навчання за освітнім компонентом

ПРН2. *Знає* як застосовувати на практиці основні вчення в галузі фізичної культури. *Володіє* актуальними технологіями формування грамотності у фізичній культурі, інтегрального гармонійного розвитку людини, технологіями контролю і корекції функціонального та психофізіологічного стану, засобами і методами управління станом людини.

ПРН3. *Знає* закони і принципи розучування рухових умінь і навичок, володіє теорією і методикою розвитку рухових умінь і навичок в базових видах рухової активності. *Знає* правила профілактики травматизму та надання першої медичної допомоги; *володіє* основними методами захисту

персоналу та населення від можливих наслідків аварій, катастроф, стихійних лих.

ПРН4. *Знає* вимоги до оформлення документації та основні закономірності побудови документів для здійснення навчального процесу в галузі фізичного виховання та спорту.

ПРН5. *Знає* закономірності розвитку фізичних (рухових) якостей в різних видах рухової активності; біологічні, соціальні, психологічні та інші чинники збереження здоров'я, біологічні, соціальні, психологічні, духовні фактори, що обумовлюють значущість професії фахівця з фізичного виховання та спорту.

ПРН6. *Знає* основні положення методичної та організаційної роботи для проведення навчальної роботи в галузі фізичної культури в дошкільних, загальноосвітніх установах, закладах середньої та професійної освіти, позакласної спортивно-масової, організаційної та навчально-методичної роботи у сфері фізкультурно-оздоровчої роботи у навчальних закладах, закладах фітнесу, рекреації та фізичної реабілітації.

ПРН8. *Володіє* руховими уміннями і навичками в обраному виді спорту на рівні кваліфікованого спортсмена; руховими навичками в базових видах спорту на рівні масових розрядів; *вдосконалює* руховий арсенал шляхом формування рухових умінь і навичок в інших видах спорту.

3. Програма освітнього компонента

Змістовий модуль 1

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ВИНИКНЕННЯ І РОЗВИТКУ ФУТБОЛУ.

ПРАВИЛА ГРИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ЗМАГАТЬ З ФУТБОЛУ

Тема 1. Історія виникнення і розвитку футболу.

Характеристика футболу як ігрового виду спорту і засобу фізичного виховання. Виникнення й становлення футболу, сучасні тенденції його розвитку.

Використання педагогічних можливостей футболу у різних ланках системи фізичного виховання та спорту. Зміст варіативного модулю «Футбол» навчальної програми з фізичної культури для ЗНЗ та вимоги до його реалізації. Особливості проведення занять з різним контингентом людей.

Тема 2. Правила гри у футбол.

17 правил гри у футбол.

Тема 3. Організація та проведення змагань з футболу

Завдання і принципи проведення змагань з футболу, етапи їх організації. Підготовка місць проведення змагань, необхідного інвентарю й обладнання. Розробка положення про змагання. Складання календаря ігор. Способи проведення змагань та оформлення їх результатів. Склад суддівської бригади, повноваження, обов'язки суддів. Методика суддівства. Особливості проведення змагань з різним контингентом учнів.

Змістовий модуль 2

МЕТОДИКА ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ ТЕХНІКИ ГРИ У ФУТБОЛ

Тема 4. Методика початкового навчання техніці переміщень.

Техніка, класифікація, систематика і термінологія гри у футболі.

Техніка переміщень польового гравця. Стійки гравця. Ходьба. Біг та його різновиди: звичайний, спиною вперед, хресним і приставним кроками. Стрибки поштовхом однієї та двома ногами. Зупинки стрибком і випадом. Повороти переступанням, стрибком та на опорній нозі.

Тема 5. Методика початкового навчання зупинкам та передачам м'яча.

Техніка виконання і методика навчання зупинкам м'яча у футболі. Зупинки м'яча (що котиться, що летить) на місці, в русі, у стрибку: підшвою, внутрішньою стороною стопи, середньою частиною підйому, зовнішньою частиною стопи, стегном, грудьми.

Тема 6. Методика початкового навчання техніці ведення м'яча.

Техніка виконання і методики навчання ведення м'яча, обведення, фінти та біг з м'ячем у футболі.

Ведення м'яча: підшвою, зовнішньою частиною підйому, серединою підйому, внутрішньою частиною підйому, носком, внутрішньою частиною стопи: по прямій, по колу, зі зміною напрямку і швидкості руху. Фінти на прохід, удар (замах), зупинку, «каскади» обманних рухів.

Тема 7. Методика початкового навчання техніці ударів по воротах.

Техніка виконання і методика навчання ударам по м'ячу ногою, головою у футболі.

Техніка нападу польового гравця. Удари по м'ячу (нерухомому; що котиться; що летить; з на пів-льоту) ногою: з місця і розбігу: внутрішньою стороною стопи, внутрішньою частиною підйому, серединою підйому, зовнішньою частиною підйому, носком, п'ятою. Удари по м'ячу головою: з місця, в русі, у стрибку.

Змістовий модуль 3

МЕТОДИКА ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ ТАКТИЦІ ГРИ У ФУТБОЛ

Тема 8. Методика початкового навчання тактиці гри в нападі.

Поняття про тактику гри у футбол. Еволюція тактичних систем гри у футболі. Послідовність навчання тактичними діям гри у захисті і нападі у футболі. Методика навчання індивідуальним, груповим, командним тактичним діям у захисті та нападі у футболі. Ігри та вправи для навчання тактики.

Тактика нападу польового гравця, воротаря.

Тема 9. Методика початкового навчання тактиці гри в захисті.

Тактика захисту польового гравця, воротаря.

Тема 10. Тактика нападу: індивідуальна, групова, командна тактика нападу.

Індивідуальні тактичні дії: гравця без м'яча та з м'ячем. Групові

тактичні дії: взаємодії гравців при стандартних положеннях та в ігрових епізодах: у парах – комбінації «в стінку», «схрещування», «в один дотик», трійках – комбінації «пропускання м'яча», «в один дотик» та ін. Командні тактичні дії: розміщення та функціональні обов'язки гравців при швидкому і позиційному нападі.

Тема 11. Тактика захисту: індивідуальна, групова, командна тактика захисту.

Індивідуальні тактичні дії: проти гравця без м'яча і з м'ячем. Групові тактичні дії: взаємодії двох гравців під час страховки, переключення, колективного відбору м'яча, протидії «стінці», «схрещуванню», взаємодії трьох і більше гравців під час шикування «стінки», створення штучного положення «поза грою», при чисельній нерівності гравців. Командні тактичні дії: розміщення та функціональні обов'язки гравців при особистому, зонному і комбінованому захисті.

Тема 12. Удосконалення тактичних взаємодій у нападі та захисті

Відпрацювання тактичних взаємодій у нападі, захисті. Гра в більшості (меншості).

Змістовий модуль 4

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВОЛЕЙБОЛУ

Тема 13. Історія розвитку, сучасний стан волейболу.

Виникнення, становлення та сучасний стан розвитку волейболу. Характеристика волейболу як ігрового виду спорту і засобу фізичного виховання.

Тема 14. Організація навчально-тренувального процесу з волейболу.

Побудова навчально-тренувального процесу волейболістів.

Тема 15. Техніка та тактика волейболу.

Класифікація техніки і тактики гри. Аналіз основних ігрових прийомів. Реалізація педагогічних можливостей волейболу у різних ланках системи фізичного виховання та спорту. Навчання техніко-тактичним діям і виховання фізичних якостей у волейболі. Наступність й взаємообумовленість у навчанні техніко-тактичних дій.

Змістовий модуль 5

ОСНОВИ ТЕХНІКИ ГРИ У ВОЛЕЙБОЛ

Тема 16. Методика початкового навчання техніці переміщень.

Техніка гри і її характеристика. Особливості сучасної техніки волейболу, тенденції її подальшого розвитку. Класифікація технічних прийомів. Техніка нападу, техніка захисту та їх взаємозв'язок.

Техніка переміщень гравця. Стійки гравця. Ходьба. Приставний та подвійний крок. Біг і його різновиди. Скачок. Стрибки поштовхом однієї та двома ногами. Випади. Падіння з перекатами на стегно-спину та вперед на руки.

Тема 17. Методика початкового навчання передачам м'яча.

Техніка нападу. Передачі м'яча двома руками зверху і знизу в

опорному положенні та в стрибку.

Тема 18. Методика початкового навчання подачам у волейболі.

Подачі м'яча: нижня пряма, нижня бокова, верхня пряма, верхня бокова та подача в стрибку.

Тема 19. Методика початкового навчання техніці нападаючого удару.

Нападаючі удари: прямий і боковий.

Тема 20. Методика початкового навчання техніці блокування.

Техніка захисту. Прийом м'яча двома руками знизу, однією рукою знизу в опорному положенні та у падінні з перекатами. Блокування: одиночне і групове.

Змістовий модуль 6

ОСНОВИ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ВОЛЕЙБОЛІ

Тема 21. Індивідуальні тактичні дії в нападі.

Тактика нападу. Індивідуальні тактичні дії: дії гравця без м'яча – вибір місця, гравця з м'ячем – під час передачі, подачі та нападаючого удару.

Тема 22. Групові тактичні дії в нападі.

Групові тактичні дії: взаємодії гравців однієї лінії та між лініями у комбінаціях «хвиля», «хрест» та «ешелон».

Тема 23. Командні тактичні дії в нападі.

Командні тактичні дії: напад без зміни, зі зміною місць гравцями передньої лінії, з виходом гравця задньої лінії.

Тема 24. Індивідуальні тактичні дії в захисті.

Тактика захисту. Індивідуальні тактичні дії: вибір місця, дії гравця під час прийому подачі, нападаючого удару, блокування, самостраховки.

Тема 25. Групові тактичні дії в захисті.

Групові тактичні дії: взаємодії гравців під час прийому подачі, нападаючого удару, блокування.

Тема 26. Командні тактичні дії в захисті.

Командні тактичні дії: розміщення та функціональні обов'язки гравців під час прийому подач, нападаючих ударів при системі гри «у лінію», «кутом уперед» і «кутом назад».

Змістовий модуль 7

СТАНОВЛЕННЯ ФУТЗАЛУ

Тема 27. Історія зародження та розвитку гри футзал у світі.

Суть гри. Відомості про її виникнення та розвиток. Футзал у системі фізичного виховання. Сучасний стан гри, її тенденції та шляхи подальшого розвитку. Головні віхи розвитку футзалу в Україні.

Тема 28. Правила гри.

Організація і проведення змагань з футзалу, правила гри.

Змістовий модуль 8

ТЕХНІКО-ТАКТИЧНА ПІДГОТОВКА У ФУТЗАЛІ

Тема 29. Аналіз техніки та методика навчання стійкам та переміщенням у футзалі.

Класифікація техніки гри в нападі. Техніка гри польового гравця:

техніки пересування і техніки володіння м'ячем. Навчити прийомам гри без м'яча і з м'ячем. Техніка гри без м'яча: стійка і пересування (біг, стрибки, зупинки, повороти). Техніка володіння м'ячем: удари, зупинки, ведення, обманні рухи (фінти). Техніка гри з м'ячем: а) удари ногою і головою по нерухомому м'ячу і що летить на різній висоті і швидкості, посилаючи, його точно і сильно в ціль (у ворота, партнеру і т. п.); б) зупинки ногою, тулубом і головою м'яча, що котиться і летить з різною швидкістю і траєкторією польоту; в) ведення м'яча різними частинами: внутрішньою, зовнішньою частинами стопи, носком. Техніка гри воротаря: ловлення м'яча, відбивання м'яча, переведення м'яча, кидки м'яча.

Класифікація техніки гри в захисті. Прийоми гри і техніка їх виконання: відбору м'яча у суперника під час передач, приймання і ведення; обманних рухів (фінтів) на удар, передачу, ведення, відбір і т. д. Техніка гри воротаря. Техніка виконання та методика навчання захисних дій. Техніка виконання та методика навчання гри воротаря у воротах: ловлення м'яча, відбивання м'яча, переведення м'яча, кидки м'яча.

Тема 30. Техніка володіння м'ячем: аналіз техніки та методика навчання ударам по м'ячу, зупинкам м'яча; веденню м'яча; фінтам.

Техніка виконання та методика навчання найпростішим елементам гри у футзал та фінтам.

Тема 31. Аналіз та методика навчання індивідуальним тактичним діям в захисті та нападі у футзалі.

Класифікація тактики гри в нападі. Індивідуальна тактика: дії без м'яча: відкривання, відволікання і створення чисельної переваги, маневрування; дії з м'ячем: обведення. Групова тактика: комбінації при стандартних положеннях; комбінації при вкиданні м'яча з-за бокової лінії; комбінації при кутових ударах; комбінації при штрафних ударах; комбінації при вільних ударах. Взаємодії 2-х гравців: гра в «стінку»; «схрещування», «передача в одне торкання». Взаємодії 3-х гравців: зі «зміною місць», «пропускання м'яча». Командна тактика: швидкий напад та поступовий напад.

Класифікація тактики гри в захисті. Індивідуальна тактика: дії проти гравця, що володіє м'ячем і без нього: закривання і перехоплення. Групова тактика: «страховка», протидія комбінації «гра в стінку»; протидія комбінації «схрещування», «пропускання м'яча», створення штучного положення «поза грою». Командна тактика: захист проти швидкого розгортання нападу; захист проти поступового розгортання нападу. Персональний, зонний і комбінований захист.

Тема 32. Залік.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	у тому числі					
	усього	аудиторних	лекції	практичні	семінар	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7
1 семестр						
Змістовий модуль 1 ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ВИНИКНЕННЯ І РОЗВИТКУ ФУТБОЛУ. ПРАВИЛА ГРИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ЗМАГАТЬ З ФУТБОЛУ, 42 бали						
Тема 1. Історія виникнення і розвитку футболу	8	4	2		2	4
Тема 2.Правила гри у футбол	8	4	2		2	4
Тема 3. Організація та проведення змагань з футбол	8	4	2		2	4
Разом за змістовим модулем №1	24	12	6		6	12

Змістовий модуль 2 МЕТОДИКА ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ ТЕХНІКИ ГРИ У ФУТБОЛ, 27 балів						
Тема 4. Методика початкового навчання техніці переміщень	2	2		2		
Тема 5. Методика початкового навчання зупинкам та передачам м'яча	3	2		2		1
Тема 6. Методика початкового навчання техніці ведення м'яча	2	2		2		
Тема 7. Методика початкового навчання техніці ударів по воротах	3	2		2		1
Разом за змістовий модуль №2	10	8		8		2

Змістовий модуль 3 МЕТОДИКА ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ ТАКТИЦІ ГРИ У ФУТБОЛ, БАЛІВ, 31 бал						
Тема 8. Методика початкового навчання тактиці гри в нападі	4	2		2		2
Тема 9. Методика початкового навчання тактиці гри в захисті	2	2		2		
Тема 10. Тактика нападу: індивідуальна, групова, командна тактика нападу	2	2		2		
Тема 11. Тактика захисту: індивідуальна, групова, командна тактика захисту	2	2		2		
Тема 12. Удосконалення тактичних взаємодій у нападі та захисті	2	2		2		
Разом за змістовий модуль №3	12	10		10		2
Разом за 1 семестр	46	30	6	18	6	16
2 семестр						
Змістовий модуль 4 ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВОЛЕЙБОЛУ, 40 балів						
Тема 13. Історія розвитку, сучасний стан волейболу	8	4	2		2	4
Тема 14. Організація навчально-тренувального процесу з волейболу	8	4	2		2	4
Тема 15. Техніка та тактика волейболу	8	4	2		2	4
Разом за змістовий модуль №4	24	12	6		6	12
Змістовий модуль 5 ОСНОВИ ТЕХНІКИ ГРИ У ВОЛЕЙБОЛ, 30 балів						
Тема 16. Методика початкового навчання техніці переміщень	2	2		2		
Тема 17. Методика початкового навчання передачам м'яча	3	2		2		1
Тема 18. Методика початкового навчання подачам у волейболі	2	2		2		
Тема 19. Методика початкового навчання техніці нападаючого удару	3	2		2		1
Тема 20. Методика початкового навчання	2	2		2		

техніці блокування						
Разом за змістовий модуль №5	12	10		10		2
Змістовий модуль 6 ОСНОВИ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ВОЛЕЙБОЛІ, 30 балів						
Тема 21.Індивідуальні тактичні дії в нападі	4	2		2		2
Тема 22. Групові тактичні дії в нападі	2	2		2		
Тема 23. Командні тактичні дії в нападі	2	2		2		
Тема 24. Індивідуальні тактичні дії в захисті	2	2		2		
Тема 25. Групові тактичні дії в захисті	2	2		2		
Тема 26. Командні тактичні дії в захисті	2	2		2		
Разом за змістовий модуль №6	14	12		12		2
Разом за 2 семестр	50	34	6	22	6	16
Усього годин за 1 та 2 семестр	96	64	12	40	12	32
3 семестр						
Змістовий модуль 7 СТАНОВЛЕННЯ ФУТЗАЛУ, 45 балів						
Тема 27. Історія зародження та розвитку гри футбол у світі	12	4	2		2	4
Тема 28. Правила гри	12	4	2		2	4
Разом за змістовий модуль №7	24	8	4		4	8
3 семестр						
Змістовий модуль 8 ТЕХНІКО-ТАКТИЧНА ПІДГОТОВКА У ФУТЗАЛІ, 55 балів						
Тема 29. Аналіз техніки та методик навчання стійкам та переміщенням у футзалі.	2	2		2		
Тема 30. Техніка володіння м'ячем: аналіз техніки та методик навчання ударам по м'ячу, зупинкам м'яча; веденням м'яча; фінтам.	2	2		2		
Тема 31. Аналіз та методик навчання індивідуальним	2	2		2		

тактичним діям в захисті та нападі у футзалі.						
Тема 32. Залік	2	2		2		
Разом за змістовий модуль №8	8	8		8		
Разом за 3 семестр	24	16	4	8	4	8
Усього годин	120	80	16	50	16	40

5. Теми семінарських занять

№ з/п	№ модуля / теми	Назва теми	Кількість годин
1	1/1	Історія виникнення і розвитку футболу	2
2	1/2	Правила гри у футбол	2
3	1/3	Організація та проведення змагань з футболу	2
4	4/13	Історія розвитку, сучасний стан волейболу	2
5	4/14	Організація навчально-тренувального процесу з волейболу	2
6	4/15	Техніка та тактика волейболу	2
7	7/23	Історія зародження та розвитку гри футзал у світі	2
8	7/24	Правила гри	2
Разом			16

6. Теми практичних занять

№ з/п	№ модуля / теми	Назва теми	Кількість годин
1	2/4	Методика початкового навчання техніці переміщень	2
2	2/5	Методика початкового навчання зупинкам та передачам м'яча	2
3	2/6	Методика початкового навчання техніці ведення м'яча	2
4	2/7	Методика початкового навчання техніці ударів по воротах	2
5	3/8	Методика початкового навчання тактиці гри в нападі	2
6	3/9	Методика початкового навчання тактиці гри в захисті	2
7	3/10	Тактика нападу: індивідуальна, групова, командна тактика нападу	2
8	3/11	Тактика захисту: індивідуальна, групова, командна тактика захисту	2

9	3/12	Удосконалення тактичних взаємодій у нападі та захисті	2
10	5/16	Методика початкового навчання техніці переміщень	2
11	5/17	Методика початкового навчання передачам м'яча	2
12	5/18	Методика початкового навчання подачам у волейболі	2
13	5/19	Методика початкового навчання техніці нападаючого удару	2
14	5/20	Методика початкового навчання техніці блокування	2
15	6/21	Індивідуальні тактичні дії в нападі	2
16	6/22	Групові тактичні дії в нападі	2
17	6/23	Командні тактичні дії в нападі	2
18	6/24	Індивідуальні тактичні дії в захисті	2
19	6/25	Групові тактичні дії в захисті	2
20	6/26	Командні тактичні дії в захисті	2
21	8/31	Аналіз техніки та методик навчання стійкам та переміщенням у футзалі.	2
22	8/30	Техніка володіння м'ячем: аналіз техніки та методик навчання ударам по м'ячу, зупинкам м'яча; веденням м'яча; фінтам.	2
23	8/31	Аналіз та методик навчання індивідуальним тактичним діям в захисті та нападі у футзалі.	2
24	8/32	Залік	2
Разом			48

7. **Теми лабораторних занять** – навчальною програмою не передбачено.

8. Самостійна робота

№ з/п	№ модуля / теми	Назва теми	Кількість годин
1	1/1	Історія виникнення і розвитку футболу	4
2	1/2	Правила гри у футбол	4
3	1/3	Організація та проведення змагань з футболу	4
4	2/5	Методика початкового навчання зупинкам та передачам м'яча	1
5	2/7	Методика початкового навчання техніці ударів по воротах	1
6	3/8	Методика початкового навчання тактиці гри в нападі	2
7	4/13	Історія розвитку, сучасний стан волейболу	4
8	4/14	Організація навчально-тренувального процесу з волейболу	4

9	4/15	Тема 15. Техніка та тактика волейболу	4
10	5/17	Методика початкового навчання передачам м'яча	1
11	5/19	Методика початкового навчання техніці нападаючого удару	1
12	6/21	Індивідуальні тактичні дії в нападі	2
13	7/27	Історія зародження та розвитку гри футбол у світі	4
14	7/28	Правила гри	4
Разом			40

9. Методи та технології навчання

Методи викладання освітнього компонента 15 Теорія і методика викладання видів спорту: 15.1 Спортивні ігри з методикою викладання спрямовані на розв'язання навчальних завдань.

Вибір методів і технологій викладання та навчання здійснюється залежно від мети заняття, змісту, навчальних можливостей здобувачів освіти, особливостей особистості викладача, матеріально-технічного забезпечення.

Засоби навчання, які застосовуються при викладанні дисципліни, є словесні, наочні й практичні. Серед форм та методів подачі навчального матеріалу з ОК 15 Теорія і методика викладання видів спорту: 15.1 Спортивні ігри з методикою викладання застосовуються:

1. Структурно-логічне навчання: поетапна організація системи навчання, що забезпечує логічну послідовність постановки і вирішення дидактичних завдань на основі поетапного відбору їх змісту, форм, методів і засобів із урахуванням діагностування результатів;

2. Контекстне навчання: ґрунтується на інтеграції різних видів діяльності, як навчальної, наукової, так і практичної.

3. Імітаційне навчання, основою якого є імітаційно-ігрове моделювання в умовах навчання процесів, що відбуваються в реальній системі.

4. Проблемне навчання, яке здійснюється на основі ініціювання самостійного пошуку здобувачем освіти знань через проблематизацію (викладачем) навчального матеріалу.

Застосовуються професійно-ігрові технології викладання: дидактичні системи використання різноманітних «ігор», під час проведення яких формуються вміння вирішувати завдання на основі компромісного вибору (ділові та рольові ігри, імітаційні вправи, індивідуальний тренінг, комп'ютерні програми тощо); діалогово-комунікаційні технології: сукупність форм і методів навчання, заснованих на діалоговому мисленні у взаємодіючих дидактичних системах суб'єкт-суб'єктного рівня.

Подані матеріали дозволяють здобувачеві освіти самостійно планувати

терміни та обсяги змістової складової навчальної діяльності, прогнозувати її результативність

За рівнем активності: пояснювально-демонстраційний, дослідницький.

За функцією: усне викладання матеріалу, закріплення, самостійна робота щодо засвоєння навчального матеріалу, перевірка і оцінка знань та умінь.

Самостійна робота здобувачів освіти включає дві складові: самостійна підготовка до аудиторних занять, до занять у режимі онлайн, підготовка до тематичного тестового контролю та рубіжного контролю.

10. Методи та форми контролю

Методами та формами контролю результатів навчання є: стандартизовані тести; реферати, есе; презентації та виступи на наукових заходах; інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю знань здобувачів:

- поточний;
- модульний
- підсумковий (залік).

Поточний контроль знань здобувачів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на семінарських заняттях, практичну та самостійну роботу.

Модульний контроль знань здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі заліку.

Залік є обов'язковою підсумковою формою контролю, яка дає змогу оцінити системне, а не фрагментарне засвоєння навчального матеріалу і не може бути зведена до рівня поточних форм контролю.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС - A, B, C, B, E, FX, F).

Критерії та засоби оцінювання запланованих програмних результатів навчання

Критеріями ефективності запланованих результатів навчання є глибина та дієвість знань, системність та усвідомленість знань.

Методами і засобами оцінювання підготовки до занять та виконання практичних завдань виступають: усний контроль (індивідуальне і фронтальне опитування здобувачів освіти); засоби письмового контролю (тестові завдання, модульні контрольні роботи).

Рейтингова система оцінювання дозволяє врахувати рівень знань, поточну підготовку студентів до аудиторних занять та визначити рівень засвоєння навчального матеріалу окремої теми. Підсумкова оцінка виставляється після складання екзамену за рейтинговими показниками.

Норми і критерії оцінювання знань запланованих програмних результатів навчання
Оцінка «відмінно»(рівень досягнень А, бали 90-100). Здобувач освіти відповідно до програми виявив всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної і додаткової літератури, сформулював повні відповіді на всі поставлені запитання, виявив креативність та уміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань; має загальний високий рівень ерудиції та культури мови, здатний до самостійного поповнення надбаних знань і умінь у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.
Оцінка «добре»(рівень досягнень В, бали 82 - 89).Здобувач освіти міцно засвоїв програмний матеріал, вміє логічно і послідовно його викласти, має повні та системні знання з дисципліни, точно формулює означення й правила, не допускає істотних помилок у відповідях на запитання, вільно оперує навчальним матеріалом дисципліни, знає наукову й довідкову літературу, має здатність до самостійного поповнення та оновлення знань.
Оцінка «добре»(рівень досягнень С, бали 75 - 81).Здобувач освіти виявив системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної літератури, виявив уміння застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань, глибоко розуміє матеріал. Знання здобувача освіти з окремих тем мають неповний характер, немає достатньої самостійності в аргументації відповідей, у відповідях він допускає недоліки, які може самостійно виправити.
Оцінка «задовільно»(рівень досягнень D, бали 64 - 74). Здобувач освіти виявив знання основного навчального матеріалу в необхідному для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності обсязі, вияв поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, давав неповні відповіді на поставлені запитання із застосуванням певних штампів, виявив уміння репродуктивного вирішення практичних завдань, у процесі їхнього виконання допускав суттєві помилки, які міг усунути лише за допомогою викладача.
Оцінка «незадовільно» (рівень досягнень Е, бали 60 - 63).Здобувач освіти володіє навчальний матеріал поверхово й фрагментарно.
Оцінка «незадовільно»(рівень досягнень FХ, бали 35 - 59). Здобувач освіти не засвоїв переважної частини програмного матеріалу, має поверхове, фрагментарне уявлення про дисципліну, допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань, на більшість запитань не давав відповіді, не здатний використати наявні знання під час виконання простих практичних завдань, але спроможний самостійно доопрацювати

програмний матеріал і підготуватися до повторного складання.

Оцінка «неприйнятно» (рівень досягнень F, бали 1-34). Здобувач освіти не опанував навчальним матеріалом, не має знань із більшої його частини, не дає відповіді на більшість поставлених завдань, не спроможний самостійно опанувати програмним матеріалом і потребує повторного вивчення дисципліни.

Шкала оцінювання

№ з/п	За шкалою ВГПК (в балах)	За шкалою ECTS	За національною шкалою
1.	90-100	A	Відмінно
2.	82-89	B	Добре
3.	75-81	C	Добре
4.	64-74	D	Задовільно
5.	60-63	E	Задовільно
6.	35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
7.	1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом

11. Рекомендовані джерела інформації

11.1. Базова література

1. Вознюк Т.В., Ковальчук А.А., Ковальчук О.В. Волейбол у закладах вищої освіти: навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Твори», 2019. 280 с.
2. Войтенко С.М., Костюкевич В.М., Стасюк І.І. Теорія і методика викладання футзалу: навчальний посібник. Вінниця: ТВОРИ, 2022. 212 с.
3. Костюкевич В. М. Теорія і методика викладання футболу : навч. посіб. 2-е вид. перероб. та доп. В. М. Костюкевич, О. А. Перепелиця, С. А. Гудима, В. М. Поліщук ; за заг. ред. В. М. Костюкевича. Київ : КНТ, 2017. 310 с.
4. Прозар М.В., Козак Є.П. Теорія і методика викладання спортивних ігор (волейбол): навчальний посібник для факульт. фіз. вих. і сп. вищих навч. закладів III-IV рівнів акредитації. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2015. 234 с.
5. Соломонко В. В., Фалес Й. Г., Хоркавий Б. В. Футбол: навч.-метод. посіб. для тренерів і гравців дитячо-юнацького та аматорського футболу. Львів, 2022. 134 с.
6. Теорія і методика викладання футболу : навчально-методичний посібник В. М. Костюкевич, С. А. Гудима, О. А. Перепелиця, В. М. Поліщук. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : КНТ, 2019. 298 с.

11.2. Допоміжна література

1. Вознюк Т.В. Сучасні ігрові види спорту: навчальний посібник. Вінниця: ДОВ «Вінниця», ВДПУ, 2018. 350 с.
2. Волейбол: навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності та спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю. К., 2009. 138 с.
3. Дулібський А. В. Моделювання тактичних дій у процесі підготовки юнацьких команд з футболу. К.: Науково-методичний комітет Федерації футболу України, 2021. 130 с.
4. Організація і проведення змагань із спортивних ігор. Навчальний посібник для студентів факультетів фізичного виховання педагогічних університетів. Під ред. В.М. Костюкевича. Вінниця: ДОВ «Вінниця», ВДПУ, 2021. 216 с.
5. Рухливі та спортивні ігри з методикою навчання . Конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної, та заочної форм навчання / уклад. О.В.Радченко, Луцьк : Луцький НТУ, 2020. 116 с.

11.3. Інтернет ресурси

1. **CoachTube:** coachtube.com - відео та курси від тренерів.
2. **FutsalWorld:** Ще один сайт, де зібрана актуальна інформація про міжнародні турніри, новини та ресурси з технічних аспектів гри
3. **FutsalPlanet:** Один з найбільших ресурсів, присвячених футзалу, на якому можна знайти новини, статті, статистику, а також рейтинги команд і гравців.<http://www.futsalplanet.com/>
<https://www.futsalworld.co.uk/>
4. **SportsCoach:** sportscoach.com - інформація про різні види спорту, тренерські стратегії та техніки.
5. **UEFA:** uefa.com - ресурси та матеріали для тренерів.
6. **VolleyZone:** volleyzone.com - статті та ресурси для тренерів.
7. Вікіпедія: вільна електронна енциклопедія [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Головна_сторінка
8. **ФІФА:** fifa.com - офіційні правила гри, тактики та інша інформація.